

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย : Phra Huong Thanadhammo Thach

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: รศ. ดร. กิตติทัศน์ ผกาทอง พธ.บ., M.A., Ph.D.

: พระมหาสม กลยาโณ พธ.บ., M.S.W., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๒ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาการพัฒนาสังคมตามหลักการ
ทั่วไป ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๒) เพื่อศึกษาการพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔
ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
การพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ การวิจัยเป็นแบบ
ผสมผสาน (Mixed Methodology Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์อยู่ใน
อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เมื่อเปรียบเทียบกับตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน ๓๐๒ รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม
ตามหลักภาวนา ๔ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ๐.๐๕ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-
Way ANOVA) การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant
Difference: LSD) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การศึกษาการพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัด
สุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย = ๓.๗๕ เมื่อพิจารณารายด้าน การพัฒนาสังคมตาม
หลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยภาพรวมด้าน
ปัญญาวาณามากที่สุดค่าเฉลี่ย = ๓.๘๐ รองลงมาด้านกายภาวนา ด้านศีลภาวนาเสมอกัน และด้าน
จิตตภาวนา ตามลำดับ

๒. การเปรียบเทียบการพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม อายุ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม ตำแหน่ง ต่างกัน มีการพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓. ปัญหาอุปสรรค การพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ประเด็นแรก คือ พระสงฆ์ไม่รู้จักวิธีการอบรมให้ญาติโยมดำรงชีวิตในการทำกายให้ เจริญมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การพัฒนากายให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ประเด็นที่สอง ปัญหาของความประพฤติ การไม่ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย เป็นเรื่องของการปฏิสัมพันธ์คนอื่น คือ ไม่เบียดเบียนก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น แก่สังคม ประเด็นที่สาม พระสงฆ์ในอำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์การจัดฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐานน้อยลง เป็น ปัญหาทำให้จิตมนุษย์ขาดคุณสมบัติทั้ง ๓ ด้านคือ คุณภาพจิต สมรรถภาพจิต และ สุขภาพจิต ประเด็นที่สี่ พระสงฆ์อยู่อำเภอในเมืองขาดความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรมให้เกิดปัญญาถูกต้องตาม วิธี สุตตมยปัญญา จินตามยปัญญา ภาวนามยปัญญา

๔. ข้อเสนอแนะ การพัฒนาสังคมตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ประเด็นแรก คือ พระสงฆ์ในเขตพื้นที่ต้องจัดโครงการอบรมให้ประชาชนอย่างน้อย หนึ่งเดือนสองครั้งหรือทุกวันพระในวิธีการกินอาหารให้ได้คุณค่า กินพอดี ด้วยความรู้จักประมาณ ให้ ร่างกายอยู่ผาสุก มีสุขภาพดี เป็นฐานให้การพัฒนาด้านอื่นๆ ประเด็นที่สอง พระสงฆ์ต้องจัดให้มีการ สมาทานศีล ทุกหมู่บ้านต้องถือศีล ๕ รักษาศีลให้บริสุทธิ์ การฝึกอบรมศีลให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่ เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน ประเด็นที่สาม พระสงฆ์ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมจิตใจคือ สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน การเจริญจิต, การ พัฒนาจิต, การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรม ประเด็นสุดท้าย คือเจ้า คณะจังหวัดและพระสังฆาธิการควรให้การศึกษการอบรมให้มากขึ้น ในวิธีการเจริญปัญญา, การ พัฒนาปัญญา, การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตาม สภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลอดพ้นจากความทุกข์ แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา